UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

XIII. De modo, quo die Dominica aquae benedictae, aspersio fieri debeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

Visual Library

cio, cantetur Miſſa, vel de Sancto Spiritu, vel de ſanctiſſima Trinitate: indeque fiat, vt ex frequenti ac nimia repetitione diuina illa officia vileſcant, tædium cauſent, officium & Euangelium Dominicæ, quod populus congregatus libentiùs audiet, intermittatur.

TITVLVS XIV.

De modo, quo, die Dominica aqua benedicta, aſperſio fieri debeat.

1. CVm iuxta Rubricas Miſſalis ſingulis diebus Dominicis aquæ benedictæ aſperſio fieri debeat. Sacerdos qui celebraturus eſt Miſſam ſolemnem debet, quantùm fieri poteſt, eſſe Alba & ſtola coloris Miſſæ conuenientis in modum crucis poſita paratus, & hora conuenienti ſal in vaſe proprio, & aquam etiam in alio vaſe ad id parato, in ſacriſtia, nudo capite, & iunctis manibus benedicere, vt in Miſſali, vel Rituali præſcribitur.

2. Facta benedictione, Celebrans poſt Tertiam; ſi dicatur, paratus Amictu, Alba, cingulo, ſtola, & Pluuiali coloris conuenientis ſine manipulo, medius inter Diaconum & Subdiaconum paratos, ſi cum ijſdem celebranda ſit Miſſa, ſine manipulis, anteriores fimbrias Pluuialis eius eleuantes, accedit ad Altare, præcedentibus Acolytho cum vaſe aquæ benedictæ & Ceroferarijs cum cereis accenſis.

Cærem. Epiſ. lib. 2. c. 31.

3. Cùm peruenerint ante Altare depoſitis biretis omnes genuflectunt, Celebrans quidem ſupra infimum gradum, medius inter Diaconum & Subdiaconum, alij ſuis in locis.

Cærem. Epiſ. loco cit.

4. Deinde Diaconus tradit Celebranti aſperſorium aqua repletum cum oſculo illius, in extrema ſui parte & manus Celebrantis in parte exteriori. Celebrans verò accepto aſperſorio in-

Cærem. Epiſ. loco cit.

ſonat

tonat Antiphonam, *Aſperges me*, vel *vidi aquam* pro temporis diuerſitate, & ſtatim frontem Altaris aſpergit ter in medio ſcilicet, tum à parte Euangelij, & denique in parte Epiſtolæ, Diacono & Subdiacono anteriores fimbrias Pluuialis eius eleuantibus, deinde aſpergit ſeipſum adhuc genuflexus, tum erectus, miniſtros adhuc ibidem genuflexos, priùs ſcilicet Diaconum, & poſteà Subdiaconum.

5 Mox reddit Aſperſorium Celebrans Diacono, & hic miniſtro, & facta ab omnibus miniſtris genuflexione, & à Celebrante debita reuerentia Altaris medius inter Diaconum & Subdiaconum, Cæremoniario & miniſtro de vaſe præcedentibus, vadit ad Chorum.

6. Tum Diaconus tradit Celebranti Aſperſorium cum debitis oſculis, ſtanſque à dextris eius, partem pluuialis eius eleuat, ſicut Subdiaconus à ſiniſtris aliam partem, & interim Celebrans accedit ad ſuperiorem Chori, quem cum pari inclinatione ſalutat antè & poſt, & eum ſeparatim aſpergit; reliquos verò ſine mora, & plures ſimul quaſi in circulum, & non vnum poſt alium, ac ſine inclinatione, niſi ſint Canonici qui ſingillatim aſpergi poterunt, ad maiorem eorundem venerationem; quibus & Celebrans aliquam honoris ſignificationem adhibebit ante & poſt totam eorum aſperſionem.

Gauantus part 4. tit. 19. n. 11. lit. i.

7. Interim dum Celebrans facit aſperſionem dicit ſubmiſſa voce totam Antiphonam *Aſperges me, &c.* vel *Vidi aquam, &c.* & totum Pſalmum *Miſerere mei Deus, &c.* alternatim cum Miniſtris, & dum Celebrans tranſit ante medium Altaris debitam illi facit cum Miniſtris reuerentiam.

8. Celebrans reuerſus ad Altare cum debitis reuerentijs aſpergit Acolythos, Ceroferarios ad

Creden-

Credentiam ſtantes, & Miniſtrum de vaſe, & finita aſperſione, ſtans in plano ante gradus ipſius, iunctis manibus cantat verſum *Oſtende nobis, &c.* Et alios cum Oratione *Exaudi, &c.* ex libro quem Miniſtri ſacri ſtantes hinc inde tenent ante eum.

9. Completâ Oratione Diaconus tradit librum Acolytho, à quo accipit *Planetam*, Subdiaconus verò exuit Celebrantem Pluuiali, quod tradit Acolytho, à quo recipiens Manipulum Celebranti oſculandum porrigit, eiusque brachio ſiniſtro adaptat; Diaconus verò ſtatim ac pluuiale depoſuit, illum induit *Planeta*. Quibus omnibus peractis, ſi in Altari aſſeruetur Sanctiſſimum *Sacramentum*, facta genuflexione, ſin minùs profunda inclinatione, incipiunt Miſſam.

ANNOTATIONES.

§. 1. Quando alius à Celebrante Miſſam, benedicere debet aquam, adhibeat ſuper ſuperpelliceum tantùm ſtolam violacei coloris hinc inde pendentem. *Gauantus part. 4 tit 18. n. 6. litt* b.

§. 2. Sacerdos ter immittit ſal in aquam poſt exorciſmum, faciendo tres Cruces vt in Miſſali, dicendo tantùm ſemel *Commixtio ſalis, &c*

§. 3. Si Epiſcopus celebrare voluerit ſolemniter, non eſt facienda huiuſmodi aquæ benedictæ aſperſio; abſente verò Epiſcopo, & in Collegiatis ſemper Dominicis diebus fit, vt ſuprà dictum eſt. *Cæremon. Epiſc. lib. 2. c. 31.*

§. 4. Quod ſi in Altari ſit expoſitum SS. Sacramentum non aſpergitur Altare, multò minùs ipſum SS. Sacramentum eâ ratione quam ſume ex Gauant. & alijs Auctoribus, quâ non ſignatur initium Euangelij in fine Miſſæ. Ideo etiam tunc Diaconus abſtinet ab oſculis Aſperſorij, & manus Celebrantis, quando illud eidem offert, vel ab eo recipit ad Altare tantùm, & non extra illud, quia tunc oſcula adhibentur. *Gauantus part. 4. tit. 19. n. 13.*

§. 5. Si adſit Epiſcopus aut alij Prælati in Rubricis Miſſalis ſpecificati in locis ſuæ Iuriſdictionis, aut Cardinalis vbique gentium, aſperſo Altari ſolus Celebrans cum Miniſtro & Cæremoniario, remanentibus *Cæremon. Epiſc. lib. 2. c. 13.*

miniſtris

miniſtris ſacris ad Altare genuflexis, accedit ad Prælatum dictum, & cum profunda inclinatione porrigit illi Aſperſorium cum debitis oſculis. Tum ipſe Epiſcopus, aut alius Prælatus primò ſeipſum, tum Celebrantem aſpergit, eique ſtatim reddit Aſperſorium quod Celebrans recipit cum debitis oſculis & inclinatione profunda, deinde redit ad Altare, cum debitis reuerentijs aſpergit Miniſtros adhuc genuflexos, tum Clerum & populum, vt ſuprà.

§. 6. Quod ſi prædicti Prælati innuant, vt ipſe Celebrans eos aſpergat, factâ tunc antè & poſt profundâ inclinatione, eos aſpergit, quòd præcipue fit, quando ſunt plures Prælati eiuſdem dignitatis.

§. 7. Si adſit aliquis Princeps non habens ſuperiorem, aut Principiſſa in loco ſuæ iuriſdictionis temporalis, ante omnes alios aſperguntur eo ordine quo incenſantur.

Gauantus loco citato litt. c. Carem. Epiſ. lib. 2. c. 31.

§. 8. Faciens aſperſionem aſpergit Altare genuflexus etiam tempore paſchali, ob maiorem reuerentiam, item ſeipſum, ad indicandam humilitatem. Debet tamen incipere Antiphonam *Aſperges me, &c.* ante aſperſionem Altaris quamuis Rubrica Miſſalis Antiphonam poſtponere videatur. Conuenit enim vt dicatur *Aſperges* futuri temporis, antè aſperſionem actualem. Neque nouum videri debet, quod inchoatur Antiphona genibus flexis nam idem præſcribitur Epiſcopo in principio Synodi in Pontificali Romano, & in qualibet ſeſſione.

§. 9. Si Chorus ſit fortè in loco editiori, aut ab Altari remotiori, decet, ſi aliter fieri non poteſt, vt alius Sacerdos à Celebrante cum ſuperpelliceo & ſtola coloris conuenientis eum aſpergat, dum Celebrans aſpergit populum ad Cancellos.

§. 10. Si item maximus ſit populi concurſus vt in multis Eccleſijs, & ſit conſuetudo aſpergendi populum, poſſent tunc plures Sacerdotes parati ſuper pelliceis & ſtolis aſpergere populum hinc inde.

§. 11. In Dominicis de Paſſione & Palmarum ad Antiphonam *Aſperges me*, non dicitur *Gloria Patri*, ſed poſt Pſalmum *Miſerere mei Deus* repetitur immediate Antiphona, *Aſperges me.*

Miſſale in fine de bened.

§. 12. In die Sancto Paſchæ & Pentecoſtes tantùm (non autem Dominicis diebus intra Paſcha & Pentecoſten) vbi eſt fons baptiſmalis ſit aſperſio cum aqua

pridie

pridie benedicta baptiſmali acceptâ ante infuſionem olei & ſacri Chriſmatis; vt in Miſſali.

§. 13. Minimè probandus eſt vſus quarundam Eccleſiarum in quibus poſt verſum *Gloria Patri & Filio, &c.* ſtatim Cantores repetunt tantum hæc verba *Lauabis me, & ſuper niuem dealbabor*, quia eſt contra Rubricam Miſſalis.

§. 14. Ex Rituali Romano, & ex praxi vrbis, & multarum Prouinciarum in Vigilia Paſchæ ſolet fieri aſperſio per domos, & alia loca à Parocho, aut alijs de eius licentia, quæ conſuetudo valde laudabilis extat, ideoque retinenda, & introducenda vbi non eſt. *Cærem Epiſ. lib. 2. cap. 31.*

§. 15. Canonici & alij quicumque de Choro, durante aſperſione à principio vſque ad finem ſtare debent, detecto capite: & dum ante ipſos Celebrans cum aſperſorio accedit debent illi caput inclinare, & aſperſionem aquæ benedictæ, reuerenter excipere.

TITVLVS XIV.

De officio Diaconi miniſtrantis Sacerdoti in Miſſa ſolemni.

1. Diaconus Euangelium cantaturus in Sacriſtia lotis ac terſis manibus, tempeſtiuè ſua accipiet paramenta, à latere dextro paramentorum Celebrantis collocata, aliquo ex Clericis adiuuante, & primò accipiet Amictum, quem in medio oſculabitur, qui crucis figura carere non debet, eumque ſibi aptabit circa collum, ita vt Collaria tegat, mox Albam, & Cingulum accipit, ſuccinctus Alba ſibi circum circa eam aptari faciat, vt æqualiter fluat; tum Manipulum oſculatur vbi eſt Crux & imponit ſuo Siniſtro brachio, mox ſtolam prius in medio, vbi crux eſt, deoſculatam, ſuper humerum ſiniſtrum imponet, & ſub ſuo brachio dextro firmiter alligari faciat; demum accipiet Dalmaticam niſi eſſent tempora, quibus ipſe & Subdiaconus planetis plicatis vti debent. *Cærem. Epiſ. lib. 1. cap. 31.*